

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor:
EDVARD SÁNDORFI.

Majitel' a vydavatel':
JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, VIII. ker., József-körut 36.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Z prvých století kresťanstva.

(Pohani napádajú skrytých kresťanov pri bohoslužbe a vraždia ich.)

Ľudoví ablegáti.

Poznáte ich mnohí osobne a všetci z účinkovania. Oni sú to, ktorí nehľadia vrecká svoje špinavým spôsobom naplňovať. Nie sú na to, aby ako poslušní sluhovia, vláde a židom sa klaňali jako to liberálni ablegáti robia. Nelichotia ministrom, aby za to almužnú dostali; nezatajajú ukrutností, utrháčstvo, prenasledovania, krivdy, zbojstvá a krádeže, ktoré liberáli deň po deň prevádzajú. Není sú zatvrdlivého srdca, ale k žiaľu a k ľútosťi ich pohne smutné postavenie, v ktorom sa chudobní ľud, či remeselník, či roľník nachádza. I hľadajú prostriedky, akoby mohli ubiedenému ľudu pomôcť, ktorý krvopotne robí a hrdlačí, aby aspoň porcie môhol platiť, ktoré vláda s roka na rok dvíha.

Ľudových ablegátov srdcia plné sú nábožným citom.

Bolí ich, keď vidia, jak náramne šíri sa nemravnosť a nevera, a všemožne robia či slovom, či písmom, aby vládu k tomu prinútili, že keď už slobodu, práva a čnosť odoberá chudobe, keď už o to nedbá, že chudobu zdierajú, znevažujú, prenasledujú a o majetok donášajú: aby nebantovala aspoň náboženstvo, tento jediný poklad chudobného kresťana, z ktorého potešenie a nádej čerpá, keď pred obrazom Matky Božej, alebo pred oltárom, kde ukrižovaného Spasiteľa obraz visí, vyžaluje sa, slzy roní, pomoc prosí, aby ho v tomto žalostnom postavení v samote, v biede, v zapovrhnutí a v prenasledovaní neopúšťal Boh.

Teda ľudoví ablegáti nie len o to robia, aby poľahčili farchy chudobných ľudí, ale aj za to, aby sme my kresťania nie poslušní otroci boli liberálnej vláde, ale aby sme aj práva mali aké židi a páni požívajú, bárs nemozujú toľko a netrápia sa tak ako my chudobní ľudia. Aj za to pracujú títo ablegáti, aby ľud v náboženstve a pri čistých mravoch zostal, lebo bez tohoto, hoc koľko zákonov vydá vláda, nie len poriadok a pokoj nebude v krajine, ale ani divokosť, ktorá medzi bezbožnými už vypukla, nezakape.

Päť rokov je tomu, čo sme ľudových ablegátov volili. Je čas, aby sme rozmýšľali o tom, či hodní boli dôvery, ktorou sme ich poctili; či robili za nás na sneme dačo, a či zadržali z toho volačo, čo nám sľubovali?

Ja na tieto otázky nebudem odpovedať;

urobia to oni sami, keď vás znovu požiadajú k tomu, aby ste na nich hlasovali. S druhej strany preto neodpovedám na tieto otázky, lebo však čítate novinky, a keď nie, tak počujete od tých ktorí čítajú, čo, a jako účinkovali v prospech utlačenej chudoby a náboženstva. Ja jedine len to vám poviem, že *ľudoví ablegáti statoční, poriadni, pobožní, usilovní a dobrosrdeční mužovia a vaši uprimní priatelia sú. Hodní sú dôvery a lásky vašej, teda zvolte ich znovu.*

Pred piatimi rokmi, keď sa naši ľudoví ablegáti na sneme ukázali, nebolo toho sviňstva, toho nadávania a hrešenia, ktoré by liberáli neboli na týchto statočných mužov deň po deň sypali, ba ešte aj dnes sypú. A len 16 ich bolo. Bože môj dobrý, čo je to 16 ľudákov oproti 424 liberálnym ablegátom! Však keby tak silní boli jak levy, tolki len ich premôžu!

A nepremohli ich, lež sa ich zľakli a preto klajú im. Ich veľká sila je: statočnosť, čisté svedomie a náboženstvo. Toto bola ich zbroj, s ktorou boj viedli oproti našim nepriateľom: liberálom.

Ľudoví ablegáti sú statoční ľudia, ktorí hodní sú dôvery, česti a lásky. Tí nehľadajú hodnosti, stavy, vyznačenia, pochvalu a bohatstvo; nie sú sluhovia židov a ministrov, ale smelí a samostatní ľudia, ktorí jedine povolaniu žijú t. j. *chudobe na pomoci byť, vládu kontrolovať*, aby sa nezákonných skutkov nedopustila, aby chudobu, ktorá aj tak v najväčšej biede žije, nezdierala, jej práva neodoberala; aby židov, ktorí po krajine slobodne garazdia na úzde mala; konečne povolanie ľudových ablegátov je: kresťanstvo, ktoré za toľko stá rokov v krajine panovalo, obrániť oproti židovským a farahúnským nápadom.

Nie tak liberálni ablegát. Ten je podrobený vláde a ministrom, lebo títo ho dali zvoliť s peniazmi a násilienstvom. Nemá slobodnej vôle, lebo len to smie robiť, čo mu vláda, ku ktorej patrí, dovoľí; a len to smie na sneme povedať, čo mu ministri a jeho pajtáši do ucha pošušujú. Liberálni ablegáti nie za to sa dajú zvoliť, aby za vás remeselníkov a roľníkov robili, ale aby vašky svoje naplňovali, aby vysokomyselné ciele, po ktorých bažia, dosiahli, aby sebe a tým, ktorí k nim patria, dobrý a bezstarostný život zaopatřili. Vyše 400 ich je, ale z týchto len daktorý otvorí hubu na sneme, aj to nič není hodno, lebo

v každej reči len liberálnu vládu vychvaľuje. No, a my chudobní ľudia, ktorí život, majetok a výrobok vláde musíme obetovať, najlepšie vieme, akej chváli je vláda hodná. Ostatní liberálni ablegáti darebačia, chodia, ňuchajú, kde by dostali vysokú službu a kopu peňazí. Ablegátsky plat za darmo berú. Tisíce dostávajú za to, čo kedy-tedy «ano» alebo «nie» zabľaknú. No, a na moj' dušu, bol by som ja oplán, nehanebník, bezočivec a sprosták, keby k vôli tomu dal sa za ablegáta zvoliť! *Ale aj to je namičhodník a lump, kto na takého podliaka votizuje.*

Radil by vám, aby ste v tomto čase pred domom ministerpräsidentovým na «postrieške» boli. Tam by ste videli liberálnych ablegátov a kandidátov, ktorí okres a pomoc, či peňažitú, či tak zvanú «mravnú» t. j. kortešovanie všetkých úradníkov a židov žobrujú. Tí už zoderali pár kľučiek na ministrových dverách, a nabozkávali sa mu ruky. Jeden preto chce byť ablegátom, aby skrže to k väčšej hodnosti prišiel; druhého pýcha a chvastanie núti k tomu; tretí zunoval prácu, chce v Budapešti darebačiť; štvrtý premrhal, prekartoval majetok, takto mieni k chlebu sa dostať; piaty má na vydaj krdel dievčieniec, na dedine nemá ich kto brať, snáď v Pešti sa najde blázon; šiesty má brata alebo švagra osla, chce ho do služby vstrčiť; siedmy chce byť podlizákom ministrov, bude sa vychvalovať, že je s nimi «per tú,» ba aj kmotra má medzi nimi. A tak ďalej, a tak ďalej až bez konca.

No, a tie utešené liberálne voľby, na ktoré keď si pomyslím, dvíha sa mi, že hľadám miesto kde by mohol hodne odpluvať a zazdá sa mi, že nie v Uhorskej krajine bývam, kde «sloboda kvitne a kde občianske práva v úcte držia,» ale že dakde v najtmavšiej Afrike, medzi divým národom, ktorí ľudským mäsom sa chová. Ach, krásne sú tie prostriedky, ktoré liberáli pri voľbách použijú, len aby väčšinu dostali! Ozaj, lepšej výchovy človek, ktorý len čo to dá na statočnosť, čuduje sa, ako môže byť volakto takým gazemberom, že prijme aj taký ablegátsky mandát, na ktorom len špina, podliactvo a kliatba leží. No, keby reč bola o kmínovi, ktorý dobrovolne napadne človeka, aby ho obkradol alebo zavraždil, nič by nepovedal; ale že sa tak zvaní učení ľudia a veľkí hazafíci dopustia takéhoto podliactva: to je smutný znak toho, jak ďaleko

upadli u nás mravy, svedomitosť a ľudský cit. Veľmi málo liberálnych ablegátov môže povedať, že ich občania z lásky a z presvedčenia zvolili. Ostatní všetci za peniaze, za pálené a s násilensťvom sú zvolení.

Myslím, každý z vás jasno vidí, jak veľký rozdiel je medzi ľudovým a liberálnym ablegátom. I preto, keď do vašej obce ľudový ablegát alebo kandidát prinde, aby vašu dôveru a váš vôtum získal, nemerajte ho od hlavy do päty, kolko je rúcho jeho hodné; nemyslite na to, kolko asi peňazí má pri sebe; nematkajte mu vrecko, či má veľký buďlár a nečakajte, aby vám tej besnoty židovskej piť dal, ale počúvajte pozorlive jeho slová, a povšimnite si ich. Keď ale reč skončí, jeden z vás, ten najschopnejší, nech predstúpi pred neho, a nech prehovorí k nemu tak, a tými istými slovami, ako to pri pýtaní mladej nevesty jeden starejší druhému odpovedá: «Slovutný Pane! Slyšali sme reči vaše, nám to velice milé. Vidíme, že ste človek statoční a dobrý kresťan, preto hoden ste dôvery a lásky našej. My nečakáme, ani nepríjmeme peniaze alebo trúnok, lebo sme ľudia svedomití, statoční a citliví; my jedine lásku a pomoc vašu žiadame. Dobre vieme, že v biede, v utrháčstve, v nenávisti, ktorú od liberálov nie len my, ale aj viera naša trpí, jedine ľudová strana nám pomôže. Dušou a telom oddaní sme jej. Čo by nás liberáli ako odhovárali, čo by čo sľubovali a dávali, čo by sa nám ako hrozili a nad nami pomstili: my od ľudovej strany neodstúpime, za ňu žiť a mrieť budeme. Že takto myslíme, a takto budeme robiť: tu je ruka.»

Milí krajanovia! Až takto sa budete chovať, až statočnosť vaša prevládze baženie po peniazoch a po pálení, v tom páde nie len že poľahčíte prácu ľudového kandidáta, ale aj ukážete liberálnym bezočivcom a korhelom, ktorí trasú sa za pálením, ktorí za peniaze nie len seba, ale vieru aj Boha zapredajú, že ste poriadni a citliví ľudia a že ctíte cirkevné zákony, ktoré prísno bránia, aby človek toho sa dopustil, čo Boh zakazuje.

Sem sa teda všetci k nám, k ľudovej zástave! Kto je poriadný a statočný kresťan nech je s nami, kto je však bezočivec, lakotník, korhel a neznajboh, toho nepotrebuje! Boh nech vám dá sily a nepremožiteľnej vôle, aby ste s nami pri ľudovej strane na večné veky vydržali. Nech je tak!

Prievidzký Ľudák.

POLITICKÉ CHÝRY.

! Vol'by sú už tu!

O mesiac budeme vykrucovať krky Farahúnom!

Chystajte sa všetci!!!

Idú mračná, hrozné, čierne mráky;
Idú voľby, idú voľby, dvíhajú sa zástavy!
Ide chvíľa žiť či zomrieť rozhodná:
Idie chvíľa, by sa viera Jezu Krista vymohla!

Rodáci pozor!

Už **9-ho** tohoto mesiaca rozpustí Pán Kráľ snemovňu poslancov. Uvidíte v poctivých obciach vašich všeliaké panské papulky fúznaté pred voľbami. Korteši a kandidáti budú slediť u vás ako takí obšitníci na jar. Budete ich mať v každom temer okrese tolko, že si budete môcť vyberať v nich jako v planých hruškách. Nedajte sa klamať nikomu, ani keby sám Arcifarahún z pekla vás pokúšal. Slovenskí voličia majú teraz ukázať svetu, že ich ani brány pekelné nepremôžu.

Všimnite si rodáci, že nám židia a farahúni cez päť rokov hanobili vieru svätú a povalili kríž sv. Krista Pána, zahádzali ho blatom a šliapali po najsvätejších právach našich. Hore sa všetci na obranu viery Kristovej! Idme pod zástavami strany vašej ľudovej povýšiť znak spasenia svojho: Kríž svätý!

Judáši.

Judášov sa nebojme! Ľud je všade pri našej strane. Farári a dekani, ktorí nehanbia sa proti veriacim svojim napomáhať krížolámačov farahúnskych, zostanú celému svetu na posmech. Nevšímajte si ich. Oni nebudú mať smelosti ukázať sa vám na oči z kanclov tak jako judášski panáci v okrese prievádzkom sa hanbia. Neverte ani jednému, lebo sú všetci peniazmi zakúpení zradcovia. Verte len tomu, čo uhorskí biskupi na rozkaz Svätého Otca vám napísali a vyhlásili, že civilno-farahúnske manželstvo je *súložníctvo a že je z cirkvi vyobcovaný každý*, kto opovrhne sviatosťou stavu manželského.

Keď tedy kňaz váš bráni s farahúnmí civilné sobaše, je nie Kristov ale čertov, je nie vašim priateľom lež je privržencom pekla horúceho. Každý taký je otrokom židov alebo židoviek.

Okresy.

Všade sa to hýbe na stranách slovenských. Je to až zázrak, jako ten Ľud boží valí sa pod zástavy Ľudové a to ešte aj tam, kde nemá vodcov dobrých. Chvála budiž Bohu večnému za to! Ach požehnaj vás a posilni moji dobrí, šlachetní vierovyznavači Najsvätejšia Trojica a oroduj za vás Panenka Maria!

Ale pozor! Pokúšenia bude dosť. Liberálni kandidáti neprestávajú sa ponosovať ministromi, že sú Slováci docela zbláznení za ľudovou stranou. Všetky farahúnske noviny píšu o tom. Aj tak patrí. Naučíme farahúnov móresu. Budeme darmožráčom krky vykrucovať, budeme!

Zo zlatomoravského okresu nám píšu:

Z Oslan.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kreštane».

Buď Bohu chvála, že sme sa v nedôvere svojej sklamali, lebo dňa 27. augusta prišiel z rázu do Oslan Ľudvik Linek, čo kandidát ľudovej strany pre okres voľbný Zl.-moravecký. Len niekoľko hodín ztrávil medzi nami — lebo vážne povinnosti inam ho fahali — preto málo ktorý mal šťastia ho vidieť, alebo s ním prehovoríť. Náš milý kandidát navštívil obce: Veľké Uherce, Simonovany, Malé Krštenany, Oslany, Čerenany, Bistričany, horné a dolné Kamence a Kostolany; všade ho úctive prijali horliví ľudáci, a povedzme si pravdu, že do nás, už samé to povedomie, že tu bol dávno očakávaný p. Kandidát, naliato toľkej oduševnosti, že sa ledva do koží už praceme.

Hore sa teda, dr. Spolubratia Oslanci! Pod zástavou ľudovej strany aby žiadon z nás nechybel! Liberálnych pekných sľubov, a všelikého liberálneho klamu sme už mali dosť; čas je, aby nie len hlas židov, a kadejakých luft-inspektorou vážil niečo na krajinskom sneme, ale i hlas náš, hlas ľudu; práva a ponosy ľudu nech tiež ozvenu najdu tam. My nesmieme na iného hlasovať, len na Ľudáka, ináč sami proti sebe a svojim právam by sme bojovali. Nech žije ľudová strana!

Čerenanci drahí susedia! O vás je známo, že ste mužovia statoční, počnúc od p. Rychtára, až do posledného. Držte sa, a nedajte sa nahovoríť na liberálnu stranu, lebo by ste len hanbu získali.

Aj vy, ďalší susedia Bistričanci, chráňte že sa tiež toho liberálneho smradu. Kto z vás na pálené, alebo na groše sa lakomí, ten sa velice sklame! Vy máte súdeho p. Rychtára, ten sa za vás ľudí a za vašu ľudovú stránku asnať len tiež nezahanbí, a ju za groš nepredá? To by mu ani nesvedčilo. Teda len pevne vydržte pod zástavou ľudovej strany.

A vám drahí priatelia Kamenčianski čo že poviem? Ľúto mi je, že tých 200 zlatých, čo vám pri predošlej voľbe liberáli sľúbili na ľudovňu, ešte ich posiaľ čakáte. Drahí priatelia! nečakajte; oklamali vás a posmech si urobili z vás. No, ale nerobí to nič, aspoň viete, že akí

sú to tí liberáli. Kto sa raz popálil, ten sa ohňa chráni, tak aj vy sa chráňte liberálov, a pripojte sa k zástave spravodlivej — ľudovej. — Vy môžete byť pišní na svojich p. rychtárov, tých všade očuf chváliť, že sú dobrí a horliví ľudáci. Teda Bratia len hore sa všetci, držme spolu ako refaz, tak dožijeme pri dobrom zdraví víťazstvo ľudovej strany a s tým aj lepšie časy.

S Bohom! Do videnia pri voľbe! *Oslianský ľudák.*

Márnotratní synovia sa nám vracajú!

Z mnohých listov, ktoré sme tohoto týždňa obdržali, tu máte na ukážku jeden:

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Keď si pomyslím na prvejšiu voľbu v okrese senickom, srdce ma nad tým zabolí a ide mi až do plaču, lebo aj ja bol som medzi liberálmi prítomný. *Pokladám sa za márnotratného syna* a činim teraz verejné pokánie.

Keď sme vtedy prišli k Senici, vidím pod ľudovými zástavami plné trhovisko ľudu. Bolo to jako jedno more, a vidím všade medzi nimi vp. Duchovných a srdce mi hneď stislo.

A nás liberálov nahnali do mesta a vidím tu okolo seba žida a len žida. A keď som videl, jako židovská sberba pána kaplána senického začala kopaf, že ho ledva obránili, povedám kamarátovi: brat môj milý, poďme my preč. Ale ujst nám nedali. A ja som si vtedy zložil testament, že ja za mojho života na liberálnu stranu viacej hlasovať nebudem. Ale nie len ja, lež nás je mnoho, čo nás nezvedú za všetky virštle a za ich besnicu.

Volby máme za dvermi. Napomínam vás všetkých čitateľov, nedajte sa zviest, keby vám jaké sladké slová vyprávali. Staňme si všetci pod zástavu ľudovej strany, ktorá sa za nás zaujíma jak v politickom, tak aj v cirkevnom živote.

Nech žije ľudová strana! — S úctou.

Hradište, (nitr. stol.) *Vulgan Martin, ľudák.*

Tri dni u «Hory Levočskej».

(Pokračovanie.)

Kde je chyba?

Mnohé veci spomenul som o svojich rodákoch nemilé. Bol by som ja zlostný odrodilec a nie verný rodu svojmu syn, jestli nepátral by som po príčinách, že prečo je to všetko s tým ľudom tak a že teda kde je chyba.

A takých príčin jesto veru dosť.

Za prvú príčinu pokladám povahu alebo ináč rečeno národu samého ľudu slovenského.

Dejiny minulých aj prítomných čias dokazujú nám, že vôbec všetky slovanské národy sú hlboko nábožné ale pritom na najvyšš nesyvorné; ľud lakomý, pomstychtivý ak mu je volnejšie; tichý, krotký a spokojný, jestli je pod korbáčom. Poliáci n. pr. sú najnábožnejší, ale aj najnesvornejší. Spory a zvydy poľskej šľachty byly príčinou, že sa tá utešená krajina Poľsko rozpadla. — U nás Slovákov niet tiež žiadneho prirodzeného pomeru medzi

ľudom slovenským a šľachtou jeho. Slovenskí zemani a zemepáni ako: Podmanickovci, Benickovci, Medňanskovci, Rakovskovci, Kubinskovci atď. atď. dnes už ani jeden nepriznávajú sa k ľudu: oni sa všetci odrodili.

Iné slovenské národy ako na pr. Bulhari, Srbi, Horvati neprestávajú sa kúsať medzi sebou, ačkoľvek sú nábožní. Rusi sú tiež nábožní ale kúsať sa nemôžu, bo im rozkazuje tak vo viere jako aj vo verejnom krajinskom živote len vôľa cárová.

Teda nábožnosť a pri tom nesvornosť patrí medzi prirodzené vlastnosti ľudu slovenského.

Ale príčina nad všetky príčiny našich zaostalostí a pokleskov je: odrodilstvo zemepánov a vôbec pánov a zvlášte kňazov a učiteľov našich. Povedzte mi: kolko je takých pánov, ktorý všimal by si prvý vzdelanotný prostriedok náš: tlač slovenskú? Kolko je kňazov a učiteľov, ktorí milovali by, podporovali by literu slovenskú, bez ktorej vzdelaf sa a vo vývine duševnom zároveň s inými národami postupovať je vám nemožno? A či si títo ľudia nepomyslia na to, že bez vzdelanosti zaostanete a zahyniete a že s vami zahynú potom aj fary, školy a dôchodky týchto?

Ajhľa, tu je chyba všetkého! Ľudu len omšu svätú slúžiť, obrady cirkevné mu konať, modliť sa s nim, krstiť, sobášiť, spovedať a pochovávať ho postačí síce k tomu, aby pestoval a udržal sa ľud vo svojom náboženstve: ale chyby vaše a poklesky pri tom pekne zostávajú len chybami a pokleskami. Ztadiaľ je, že ste síce nábožní ale nesovorní, bo nikto neučil vás milovať sa samých seba, ten rod svoj a tie pokrevné zvyazy medzi spolurodákmi, ktoré sám Pán Boh ustáľil ráčil.

Áno veru, na kňazstve a na učiteľoch leží ťažká zodpovednosť, že vzdelanie ľudu svojho zanedbávajúc, z vás vyrobené obetujú k vyplieneniu vzdelanosti vašej a následkom toho aj k vyplieniu vás samých a celého koreňa vášho. Žiaľ Bohu, že je tak; ale veru mnohí duchovní a učelia vaši dávajú každoročne mnoho a mnoho tisíc zlatých na spolky (Femke), divadlá židovskokalvinské, knihy a noviny nie slovenské, z čoho vy nič, iba nesmiernu ztratu a škodu len mať môžete. Ej, keby sa tie mnohé peniaze — peniaze to zarobené u vás a z vás — venovaly na vzdelanie vás a detí vašich: Kde-že by sme už boli postúpili?

Len si to dobre rozmyslíme, že vy n. pr. dávate groše na sv. omše, znášate sosypné, kury atď. na všetky fary Hornouhorska, obrábate na mnohých miestach grunty farské a hľa, jestli kde-tu nashromaždí sa zbytok z dôchodkov: kolko-že sa uehádza z toho na podporu vášho vzdelania, vašej spisby? Žiaľ Bohu, temer ani haliera! Všetko, všetko sype sa len na podporu vzdelanosti cudzej z ktorej vy, zakiaľ ste Slováci, nemáte nič.

Nuž takéto pokračovanie môže byť síce veľikou zásluhou pred židmi, kalvínmi a hazafíkmi ale pred Bohom to nenie zásluhou žiadnou. Pred Bohom je to zajiste nevďačnosť, lebo nevďačnosť je žiť a dôchodky mať z voľakoho z tých dôchodkov nedať ani haliera na podporu vzdelania ľudu toho, z ktorého žijem. (Pokračovanie.)

Ablegátska voľba.

Napísala Diž . . ská.

VI.

Ktorý má trochu lásky sám k sebe a svojim, nech neni tou nerozumnou myšou! A ako som už každému jednotlivému povedal, dotiaľ nechodte hlasovať, dokiaľ ja nepojdem. Slubujete, že splníte čo som vám na srdce kládol?

«Slubujeme pán rychtárko, ani keď kameň na kameni neostane až do konca s vami zotrváme!» neobyčajnou odhodlanosťou skoro jednohlasne odpovedali zahoráci.

Staršia sestra a mamička vyniesli potom chleba, pár fliaš vína a tatičko cigáre, zajedli a občerstvili sa trochu a pomaly, aby ako sa sišli tak sa aj potratili od nás, aby ich nik nezbadal, že sa berú medzi ľavákov, rozchádzali sa. Celý deň s veľkou zájímavosťou a napnutosťou sa sprevádzala voľba, lebo obe strany každú chvíľu jednako stály. Príčinu toho nevedeli si ľaváci vysvetliť, však videl Boh aj svet, že je našich veľká väčšina. Dozajista dľa toho musel rásť bárs aj nepravým spôsobom počet lib. voličov. Včuf už nechodili s takými ovesenými nuchály, a najmä keď už voľba sa ku koncu blížila behali, čapkali, plieskali od radosti hlásajúc všade isté vífazstvo lib. Daruváryho. Už hlasovala naša obec ba už bez mála všetci odhlasovali len ešte má rychtár a niektorí kopaničiari hlasovať a bude po voľbe. Liberál zvíťazí, lebo kto by bol uveril, že zpomedzi všetkých okolitých rychtárov, s ktorých sa na voľbu daktorí aj so svojimi duchovnými viezli, jediný Radohumenský rychtár bude na antisemitu hlasovať?

Už o 10 hlasov má viac Daruváry a ešte bude mať rychtára aj so zahoráci. Za 40 minút nž má byť zakľúčená voľba. Každému dobrému kresťanovi už nohy sa triasly a celý trnúl obavou nad prepadnutím tak obľúbeného priateľa ľudu ako bol Dr. Dubovský. Práve tak nemožno opísať ani tú radosť, spokojnosť a blaženosť lib. a ich kandidáta. Div že z kože nevyskočili od radosti. Preto bol už ortel vyrieknutý: za 40 minút bude voľba zakľúčená, lebo boli si istí, že za ten čas asi odhlasuje rychtár aj s jeho ľuďmi o ktorom ináč nemysleli, len že s nimi je, lebo veď len pred pol hodinou keď pýtal sa otca služný, no čo pán rychtár, obстоjíme? — odpovedali tatičko: ja mám ešte asi 45 zahorákov s tými prebijeme. Určil sa teda už termín, aby po odhlasovaní rychtára a zahorákov antisemiti snáď ešte nemohli pozháňať toľko voličov, koľko by bolo zapotreby k ich vífazstvu. V tej chvíli bol zavolaný Radohumenský pán rychtár k hlasovaniu. Srdce počalo otcovi tuhšie biť, lebo vedel o všetkom a musel sa premáhať, aby na ňom vnútorný boj nespozorovali.

Prindúc do siene pred volebnú komisiu, na koho pán rychtár spýta sa láskavo a blaženo uveličený predseda komisie.

«Na Dr. Andreja Dubovského», odpovedal odhodlane a hlasno tatičko.

Keby bol medzi všetkých hrom uderil z čisto jasna, neboli by všetci takí omráčení bývali ako na túto odpoveď. Divajúc sa všetci na neho ako teľa na nové vráta s vypláštenými očima, ani svojim ušiam neverili, preto pýta sa ešte raz predseda:

«Na koho?»

Všetci div ho očiami prebodli, ale jeho to nič nemýlilo, ešte hlasitejšie odpovedal «Dr. And. Dubovský».

Volky nevoľky písali trasúcou sa rukou, od jedu až tak zubami škripajúc.

Prinde prvý kopaničiari: «na koho?» na Dubovského! Druhý, tretí atď. na koho? Dubovský! Dubovský! — a tak pekne nepretrženo rad radom, až posledný 52-tý zahorák na toho istého Dubovského odhlasoval. Už bol termín aj vypršaný. Už nebolo možno zľadávať viac lib. voličov. Keby aspoň viac času bolo, doplnili by to zaiste aj s nevoličmi, však máme skusenosť, že lib. ne jeden obdržal vôtm už až v deň voľby. Darmo je, všetko je už márné; voľba dokončená. Dr. Dubovský väčšinou 43 hlasov zvíťazil.

Jak nekonečná bola radosť ľavákov, tak veľká bola zlosť a divokosť lib. nad týmto jejich nezdarom. Páste zatínajúc, zubami škripajúc, krom očí aj do očí hromžili na rychtára, ktorý ich tak previedol. «Abhy ho šľhak trhofhil, cholerha naphadla, všetci čerty roztrhaly; then nhám všetko phokazil. Nhesmie byť viacej rychtárom ani keď ho e čerth vezmhe.» A keď služný ešte v ten deň dohováral otcovi, že to veru neni pekne tak slovo nezadržaf, najmä na rychtára a pripomenul im tiež ten banket, nahnevano vyhodí otiec desiatku na stól a prísny hlasom pýta sa:

«Kto opováži sa povedať, že bych ja slovo nezadržal? Nikomu ináč nepovedal som, len to, že aby ste boli istí o tom, že ja budem podľa svojeho presvedčenia jednať; vy ale keď ste moje presvedčenie za iné držali, kto môže za to? A za tú večeru tu je desiatka, snáď postačí, aby ste so mňou škody nemali. Vyhrázate sa mi, že nebudem viac rychtárom? Bol som živý aj bez rychtárstva a ešte spokojnejšie; dá Boh, že budem aj od včufku; jestli ste s tým spokojný, ešte dnes sa zriekam rychtárstva.»

Na túto odpoveď všetci umkli a roztrhali sa kam ktorý. Po všetkom bol vo fare banket, na ktorom sa aj otiec súčasniť musel. Prindúc po hostine tatičko domov tými slovami pozdravili mamičku:

«Ale mati, neni možná, ty musíš byť bosorkou! — Všetko to tak vypálilo, ako si ty predpovedala. Kebych bol hlasoval prv, dozaista by sme boli prepadli, lebo tí kmínia na všetko boli prichystaní. Kobych bol prv hlasoval a boli by mali času, nasháňali by boli voľakej čvargy a takto už nemali kedy. Lenže je už koniec všetkej priazni u pánov a židov. Síce s notárom a služným aj tak sme sa veľmi nevelebili, lebo keď nechcem nikdy tak tancovať, jako by oni hrali. Ale dozajista stratím mnoho kundšaftov u iných pánov a židov.»

«Nad tým nebanuj, má ešte Pán Boh viac ako rozdal. a po čase, to som istá, keď na to trochu zapomenú, zase sa všetci vrátia» — ujisťovala matka otca, «lebo

žiaden tak dokonalú robotu nerobil, ako ty». — «No, ale zle nedobre na mňa zo všetkých strán, že nesmiem byť viac rychtárom» chválil sa otec. Na to matka:

«Oni fa sami ani nezhodia bez príčiny, nad tým ale ani milý mak hanovať bys' nemusel, keby fa viac ne zvolili. Šťastná by bola pre mňa aj pre tvoje deti aj tá hodina, v ktorú bys' prestal byť rychtárom, lebo keď by fa aj zvolili a nezažaduješ za rychtársku palicu, výndeme všetci na žobrácku, za to ti stojím aj životom. To neni pre takého mäkeho človeka ako si ty. Spravodlivo treba slúžiť, ale zase ako ty robíš, nekáže ani Pán Boh; seba a deti svoje ubiediť a predsa všetkým neulahodíš. Predsa najdu sa takí čo povedia, že vyzieraš mesto, že bohatneš z chudoby atď. a ono je to u nás na vruby.»

«Tak je, ľudia sú nevďační a keď si to tak rozmyslím, zdá sa mi, že neni hodno pre druhého ani prstom kivnúť, ale keď Ježiš Kristus tak neučil. Svet by zahynul keď by človek za všetko len vďačnosť čakal. Však som chcel bárs dnes zažakovať z rychtárstva, ale sa spravil slúžny hluchým a stratil sa ako smrad. Vie on dobre, že by ho tí ľudia dnes v rozhorčenosti na kúsky potrhali», vykladal otec.

«No ale už je čas, starý môj, máš posteľ odostlanú, pomodli sa a id spať, viem že si dnes viac ustatý ako kebyš' pracoval. Mňa tiež akosi hlava bolí, však zajtra mi ostatnie dopodrobna povypávaš.» (Dokončenie nasi.)

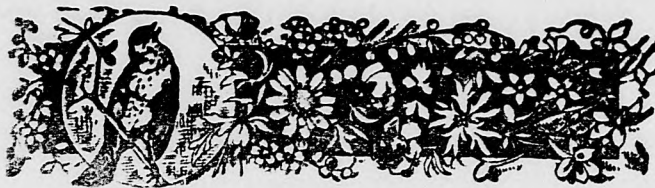
Púť do Vacova.

Na vedomie Vám dávam milí Bratia a Sestry v Kristu, že z *Jozefovského* chrámu usporiadame púť do Vacova dňa 15-ho septembra. Púť pohne sa **dňa 15-ho septembra** o 5-ej hodine ráno k západnému nádražiu, zkadiaľ po železnici pojdeme do Vacova. Po vybavených pobožnostiach z Vacova vrátíme sa tiež po železnici nazad. Cesta sem i tam stojí 1 korunu. Železničné karty možno dostať do 13-ho septembra u spevára v Óriás-u. číslo 2., I., dvere 10, tiež pri kostole alebo v sakristii i po slovenskej sv. omši. *Vincenc Jonec*, spevár.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacích. Dobre vedia, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckého obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolícke školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolícke obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolícke obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto slachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou pri ínam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného.

Dano v Nitrabojne (pošta v mieste), 8-ho augusta roku 1901. *Ján Boll*, farár.

BESEDNICA.

Pieseň do boja.

(Nápev: Nad Tatrou sa blízka.)

Hore sa ľudáci, hore sa do boja!
Hore sa ľudáci, hore sa do boja!
Nech sa vás tí hnusní
Liberáli zlostní,
Nech že sa vás boja!

Bráňme práva svoje, čo nám zákon dáva,
Bráňme práva svoje, čo nám zákon dáva,
Nedajte sa zdierať,
O práva obierať,
... Pre nás nech je sláva!

Chystajme sa k boju, ku terajším voľbám,
Chystajme sa k boju, ku terajším voľbám,
Porazme tých židov,
S liberálnou čriedou,
Odolajme hrozbám!

Do boja so zbraňou viery, rodolásky,
Do boja so zbraňou viery, rodolásky,
Každý kresťan nech je,
V ktorom viera žije,
Za ten ľud kresťanský!

S právom každý kresťan, za ľudovú stranu!
S zrávom každý kresťan, za ľudovú stranu!
Preto hor' kresťania,
hor' spolu krajanania,
Zničť liberálnu!

Nedajte sa zväbiť, farahúnskym sľubom
Nedajte sa zväbiť, farahúnskym sľubom
Za peniaze, guláš —
Jako niekdy Judáš,
Predať vieru s Kristom!

Zvonte umrláčkom, liberálnej strane,
Zvonte umrláčkom, liberálnej strane,
Nech ju parom berie,
Bo nás všetkých derie;
... Nič nám nezostane!

Vstaňme všetci sme, do jedného radu!
Vstaňme všetci sme, do jedného radu!
Kam sa človek obzrie,
Nech sa všade ozvie:
Sláva stránke ľudu!!!

Fr. Kl.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už et. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie! Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmito s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Hlavný vikár františkánov. Z Rímu telegrafujú, že pátra Dávida Flemminga, člena anglickej kongregácie, zvolili za hlavného vikára františkánov.

Smrť. V Košiciach usnula v Pánu nábožná a rodu verná Slovenka *Anna Straková* v 70-tom roku požeňného života svojho. Nebožka za celého života svojho horlila za slávu božiu a bola vždy prostosrdečnou, rodu vernou dcérou rodu svojho slovenského, ako to Pán Boh prikázal. A jako sama bola bohabojná, podobne aj dietky svoje vychovávala viacej Bohu než svetu. Pretrpela mnohé kríže na svete tomto, lež ako matke žehnal jej Boh toľkých radostí, ako len máloktorej matke. Try jej dcéry sú v kláštore mniškami a syn jej, Ján Straka — našim čitateľom dobre známy, je neobyčajne horlivým čitateľom Prebl. Panny Marie na Hore Levočskej, človek nie učeny (je nie «pán») a predsa od Boha zdravým rozumom požeňnaný a samá láska ku svojim rodákom slovenským. Boh ráč popriať nebe zosnulej a poteš zarmútenú rodinu! Sestry milé naše slovenské, učte sa z príkladu nebohej tejto krásnej duše a vy Bratia uctite si vždy verné rodu svojmu dcéry!

† **Ján Milec.** Dňa 28. augusta o 10. hodine večer umrel v Žiline na porážku tamejší advokát Ján Milec, zakladateľ Matice Slovenskej, turčiansko-sv.-martinského gymnásia, posledný konsul svobodného privilegovaného

mesta Žiliny, spoluzakladateľ žilinskej Vzájomnej Pomocnice, bankky «Tatry» atd., v 55. roku života. Svojou mnohoročnou činnosťou mocne zasahoval do nášho života. Pohrab bol v piatok, dňa 30. augusta, o 4 hodine popoludní. Večná mu pamäť!

Nešťastie na ulici. Na Kerepešskej ceste neďaleko Ľudového divadla v nedelu popoludni s elektrického vozňa č. 96, jachajúceho s úplnou rychlosťou soskočil jeden mladý trnavský žiak menom Adolf Vadaš. Skočil však tak nešťastne, že padnul a nohy dostaly sa mu pod kolesá elektrického vozňa. Nešťastnému šuhajovi nohy strašne dokaličilo. Odviezli ho do Rochusovej nemocnice.

Zneuctenie krajiniského sviatku. Kalvínski obyvatelia obce Solymos (nžhorodská st.) na pohoršenie ostatných obyvateľov v deň sv. Štefana za celý deň vykonávali poľné práce ako po iné všedné dni.

Voľba vyslanca bola vo štvrtok v Prešporke na miesto zosnulého Szilágyiho. Hlasy rozdelily sa takto: advokát Daniel Molec dostal 446, Vilh. Günther 328 a Karol Dvorák 120 hlasov. Poňeváč Molec neobsiahnul absolútnej väčšiny, má byť ešte náhradná voľba. Ústredný výbor právomocnosti mesta Prešporku deň náhradnej voľby ustálil na 21. septembra. Vyskytly sa však chýry, že sa táto náhradná voľba vôbec neprevedie, jestli bude snem v prvej polovici septembra rozpustený, lebo i tak treba potom previesť novú voľbu vyslanca.

Zas agenti. Széll, ako minister vnútorných záležitostí s veľkou pozornosťou sprevádza kúsky cudzozemských agentov, ktorí svádzajú ľud do Ameriky. Teraz upozornil vrchnosti na agentov jednej viedeňskej vysťahovaleckej kancelárie, ktorí roztrusujú medzi ľudom chýry, že v Amerike teraz môže si robotník zarobiť 6—8 zlatých denne a že kilo mäsa stojí tam len 5 krajciarov a že poneváč je cesta «lacná, «len» po sto zlatých pýtajú od osoby za vývoz do Ameriky. Netreba poznamenáť, že o výtečných zárobkoch amerických rozšírované chýry sú vymyslené a smerujú len k tomu, aby ľud sľahoval sa von za more, z čoho pravda páni agenti majú masťný osoh. Minister preto prísne naložil vrchnostiam, aby ostro dozeraly na machinácie prefikovaných agentov a v páde pristihnutia prísne ich trestaly.

Nová baňa na kamenné uhlie. Z Košíc oznamujú: Na statku grófa Alexandra Forgácha v Pethő-Szittyte naďabili robotníci na bohatú žilu kamenného uhlia. Pri kopaní stalo sa aj nešťastie, lebo škodný plyn uhlia zadusil dvoch robotníkov: Michala Venyigea a Jána Ludviga.

Štatistika žobrákov. Koloman Széll ako minister vnútorných záležitostí nariadil bol popis žobrákov po celej krajine. Ako teraz hodnoverný prameň sdeľuje, už všetky právomocnosti podaly ministromi vnútra štatistiky pohahom na žobrákov. Dľa týchto najviac žobrákov je v Budapešti. Za touto nasleduje Temešvár, Arad, Segedin. Medzi mestami najmenej žobrákov je v Debrecíne. Minister vnútra štatistiku žobrákov spojí so štatistikou choro-myselných a alkoholistov a dá túže vytlačíť v maďarskej a francúzskej reči.

Titul majstrovský. Bude zajiste zaujímať remeselníkov našich, ktorých tak tlačia fabrikanti remeslám sa nerozumejúci, že aké podmienky predpisuje zákon *nemecký*, aby dakto smel sa pomenovať majstrom. Dľa toho nového zákona len tí budú uznaní za majstrov, ktorí majú právo učňov držať a *složili skúšku majstrovskú* a sú dobrých mravov. Ku skúzkam len takých pripustia, ktorí prinajmenej za tri roky boli už tovaryšmi. Commisiiu ku skúzkam vymenúva administratívny výbor na predostretie priemyselných komor. — No v Uhorsku či mám riecť v Židóorságu takýto zákon nám židia nedajú. A keby aj dali, to by u nás priemyselné komory a administratívne výbory len takých prepúšťali, ktorí boli by liberálmi.

Pánom obchodníkom a fabrikantom do pozornosti odporúčame schopného mladého človeka: Floriana *Patyerek* (Ujpest, Árpád-uteza 115.) On za 9 rokov zamestnaný bol v dielni dreveno-výrobkovej, (faipar) a teraz je tiež pri takom sklade zamestnaný. Ponevác je sveta skúsený a zná viacej rečí, odporúčame ho snažne do akejkoľvek dielne, on všade dobre zodpovie. V práci nenie vyberačný a spokojný je i so skromným platom, len aby v nedeľu dovoleno mu bolo do chrámu ísť, bo teraz je tejto možnosti pozbavený. Píšte na jeho vyznadanú adresu.

Podakujúci prísipis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický kríž R. B. N. 86967; jej bolestiam sa na toľko uľavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podľzen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento podakujúci prísipis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-uteza 42/Z., vynálezca elektromagnetického kríža R. B. N. 86967.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckých Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine.

Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 27—28.

Potravný Spolok v Stankovanoch 100 korún; P. T. Spišská Kapitula 100 korún; po 10 korún; Ondrej Mišík Stankovany, Tóth Mike Kaloča, Adam Mastič Lipt. Hrádek, Edvard Lahner, V.-Dubová; po koruny: Maria Buljak, Karol Kňazovický; po 5 korún: N. N. k úcte sv. Anny Ružomberok, Františka Ďuriš; po 3 koruny: Róza Fedák Košice, Štefan Kögl Baňská Štiavnica, Jozef Dvoršták z dividendy; po 2 koruny: N. N. Ružomberok (H. Hrom), Kristina Painsi a Berta Korbuly Békés-Csaba, Anna Konsz Ružomberok, Barthal Lajošová Kiš-Garam, Mišík Jozef a Tereza, Medgyesi Elek Budapešť, Zuzanna Lojdl Lipt. Sv. Michal, Manželia Rydlo Ružomberok, Ondrej Šimo Svrček, Jozef Gornály Menhard, Mikuláš Reiffers, Štefan Smolár; po 1 korune: Vdova Pázmány Bélova Komárno, Zuzanna Bodnár Košice, Dióssy Palová Csehi Kolt, Ján Pečko L., Viktoria Debnár, Ján Čješko; — Hranický 80 hal., Ilona Mores 60 hal., Margit Schaller 6 kor. 40 hal. Bardiov. Zuzanna Fura Šimo 40 h., Terezia Bauernfeind Ete 2 kor., Zuzanna Brnčal 80 h., Štefan Urban Omasta 40 h., Ján Chorvát 40 h., N. N. 40 h.

Sbierka I. P. Jána Matyasovics M. Hronec: 57 kor. Prispeli: Z offery hrončianskej 26 kor., z offery brezovskej 10 kor., Vincent Nemky 4 k.; po 2 kor.: Justina Sediba, Jozef a Maria Bendik, Juliana Fekete; po 1 kor.: Leopoldina Just, Maria Kubová, Jozefína Záborský, Arnold Záborský, Michal Míka, Františka Kalický, Maria Poljak, Ján Hladlovský, z pozostalosti Jozefíny Králik, J. M. obetoval 1 kor. 10 h., Jozefína Vančo 40 h., II. 4 kor. 40 hal.; prispeli: Fajlik Jozefová 2 kor. a Rohla Antalová 2 kor. 40 halierov.

Sbierka Jána Wojtovica v Lipt. Hrádku 23 korún 43 hal.; Prispeli: Ján Wojtovic 2 kor.; po 1 kor.: Peter Reiter, Ondrej Raczka, M. Olejník, vd. Maria Bleha, Franc Huska, Ján Sleziak, Georg Michaly; po 20 hal.: Žofia Reiter, Jozef Viecha, Ján Kleja, Maria Sefranka, Pavel Moravčík, Maria Surovček, Emilia Lojdl, Ján Péteri, Jozef Haverla, Emilia Teplický, Maria Haluszka, Sefranka Danielová, Daniel Lang, Jozef Vangel, Ján Straka; po 40 halierov: Anna Quotitian, Ján Halbusz, Maria Schlosser, Franc Briz, Migazzova, Anna Migraj, Agnes Kubizna, Ján Czapko, Béla Valiček, Ludmilla Neznik; Franc Marnota, Rumanček, Gustav Vjecha; po 30 hal.: Jozefína Čupra, Krcha Jánova, Katarina Vjecha; po 14 h.: Maria Magyar, Anna Huska, Jozefína Mudroň; po 60 h.: N. N. Adél Lubi, Anna Huska, Antonia Helko 50 h., Anna Gaj 16 h., Katarina Vitko 25 h., Ján Omasta 10 h., Katarina Maršal 60 h., Anna Neuwirt 1 kor.

Sbierka vd. Klusatsek Rudolfovej Budapešť 20 korún; Prispeli po 4 kor.: Vd. Klusatsek, Gizella Klusatsek, Margit Klusatsek, Kornelia Klusatsek, Ján Klusatsek Spolu číslo 1—28 **2852 korún 87 halierov.**

Božské Srdce Ježiša, daj, aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

DOPISY.

Farahúnsky murín sa umýva židovským sapúnom (mydlom).

V ostatnom čísle «Krešfana» som čítal osvedčenie pána Eugena Kissa mladšieho, na ktoré mu ja tu verejne dávam odpoveď a opravdive udávam, ako sa opravdive táto vec má.

22. júla večer o 9. h. vlak dojachal na tunajšiu železničnú stanicu na ktorom vlaku sa doviezlo asi 27 robotníkov z pánsťva Stummerovského, ktorí prišli na voľbu svoje hlasy oddať. Na stanici ich čakali vozy z ľudovej strany a z farahúnskej strany. Ale p. Eugen Kiss mladší akožto tiež jeden z tých štiepených farahúnov, bol už o tom povedomy, že tí voličia príndu a držal poradu s Pálffyho nadhájnikom (pardon! nadlesným) a ujednotálili sa na tom, že ich nepustia riadným východom, ale že ich odľifrujú k rampe, ktorá zatvára cestu z Prievidze do Bojníc. Aj sa tak stalo. Tu sa verejne pýtam p. Kissa, či ich on sám ta nezariadol? ha! A on si stal medzi rampu a nepustil ani jedného ľudáka k nim, ale keď videl, že sa ľudáci sypú, postavil tam všetkých jeho vašuti bakterov, ktorí potom ľudákov dľa magyar nemzeti állameszmy s boka na bok strkali. Ale keď videli ľudáci, že krivonosí a farahúni môžu prechodiť bez toho, aby bol volaktorý k tomu vystavený, že mu tam nejaký bakter podľa predpisu magyar nemzeti állameszmy rebro doláme, odhodlaní ľudáci sa tiež preborili a pýtali sa, že na ktorú stranu chcujú votizovať? Jednohlasitá odpoveď bola, že na ľudovú stranu. Keď toto pán Eugen Kiss mladší videl, že tu baktri nič nepomôžu, skočil do voza a utekal pre pánov veľkomožných žandárov do kasárne. *Nech mi tu osvedčí pán Eugen Kiss mladší, či to nebolo tak? čo?* Medzi týmto ale prešli cez rampu všetci, a išli do mesta. Ale žandári ako divé zvery dojachaly a rovno s bodákmi sa oborili na ľudákov ako na nejakých lotrov. V tej chvíli pribehol aj pán Filbergerko, ktorý sa veľmi rozhadzoval, že my ľudáci týchto statočných farahúnov aj s ním chceme na ľudovú stranu skortešovať. Oh nie, môj pekný Filberger! My ľudáci s tebou ani naše deti nechceme strašiť, nie aby sme s tebou našu ľudovú stranu pošpatili!

Medzitým prišiel pán veľkomožný Ernszt Šándor, náš milý ablegát a pán Dr. Szüllő, ktorých medzi tým rumlom volakto upovedomil, že čo tam robia s nami s ľudákmi. To nebolo dosť na tom, že tam bol už Filberger a 10—12 žandárov, dojachal tam aj tunajší pán osvietený žandársky strážmajster, a veľmi si bil prsia obydvoma pášfama, že žandári hneď upotrebia svoju zbraň, jestli sa my ľudáci neodstránime. Bože odpusť mu, lebo nevedel čo hovorí! v tej chvíli nebo za basu držal.

Pán Eugen Kiss mladší osvedčuje, že sa s pánom

Borossym shováral. Áno, ale len pred tým, ako vlak mal dojachat; *akonáhle zazrel vlak, pána Borossyho tam nechal a viac ani s ním nebol.* A pán Eugen Kiss mladší osvedčuje, že tam ani ľudoví voličia neboli? Akiste mal okuliare farahúnske na očách keď tam nevidel 200—300 ľudákov.

Pane Kiss! nech si druhý raz lepší sapún kúpia na umývania; nie od Maxa Mandla, lebo ten akiste dal čeridla doňho. A nech si pomyslia, že murína aj pieskom môže drhnúť, vždy bude len čierny.

S Bohom!

Jeden ľudový korteš.

(Ale ho vyabrichtoval! Čo poviete na to ľudáci? Predsa je to len pravda; že lhára skorej ubeháš ači dohoniš, nežli kulhavého zajaca. R.)

Z Turca.

Velebnému pánu Andrejovi Rojko, vyslúžilému farárovi.

Prevelebný Pane!

Nemôžem sa ďalej zdržať, aby som Vám za Váš, v čísle 29. t. r. uverejnený článok: «Novomódny zločin» neblahoželal. Čítal som ho už ne jeden raz a za každým cítim, že sa mi tisnú slzy do očí pri čítaní tohoto. Takéto presvedčujúce články veľmi sú v «Krešfanovi» potrebné. Z duše mi hovoríte! I každý, v ktorom ešte tá Bohom samým vložená do srdca človeka každého iskierka — čo láskou k svojmu rodu zoviem — nevyhasla, prisvedčí na to. Nevie si ani biednejšieho tvora predstaviť, ako je taký odrodilec, hotové hovädo, ba čo hovorím, ani hovädo, lebo aj to hovädo má prirodzený pud, a teľa doista pojde len pod kravu a nie na pr. pod sviňu cicaf.

Nuž chvála Bohu, nie sme ešte tak opustení, ako by sa zdalo, zakiaľ nám Boh živí takých podobných Vám mužov.

Nech Vás Všemohúci udržuje ešte v dobrom zdraví na mnoho rokov!

To je srdečná žiadosť a modlitba Vám oddaného ctiteľa

J. M.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Opovažujem sa Vám pozostalé zvuky o prievidzkej voľbe oznámiť s tou prosbou, aby ste ich čitateľom Krešfana na vedomie dať ráčili.

Liberáli sú veľmi nad tým rozpajedení, že sme v našom boji nad nimi zvíťazili a preto všeliaké príčiny a prostriedky používajú, aby sa na ľudákoch pomstiť mohli. Sú dvojaki liberáli: židia a kresťani. Bohužiaľ musím pravdu povedať, že sú tí kresťanskí liberáli o mnoho horší, ako židovskí. Židovskí liberáli nezvykli také časopisy a knihy čítať, ktoré proti ich viere a presvedčeniu písané sú. Kresťanskí liberáli sa ale ešte chvália a tesia keď takí časopis alebo knihu na čítanie dostanú, v ktorých na katolíckych kňazov a na katolíckú cirkev hromžia. Ba nie dosť na tom, ešte také dielo medzi svojimi priateľmi a známimi rozširujú a k čítaniu ponúkajú.

Tak sa stalo v Handlovej, kde po voľbe trom katolíckym voličom jedno socialno-demokratické bezbožné dielo, (časopis) pod menom «Ľudové hlasy» (Népszava) v nemeckej reči po pošte doručené bolo. Tí voličia pravda liberálni, nie že by to dielo boli nazad poslali, dali ho čítať druhým a to síce v krčme, kde sa také dielo pri pijatike lepším spôsobom použiť dá. Zaslúžia takí ľudia to meno kresťan? Zaslúžia takí ľudia, aby s nimi druhí lepšieho smýšľania, bohabojní ľudia obcovali? Či nezaslúžia aby od celého spoločenstva opovrhnutí boli? Ale není to hanba veľká, že ten istý kňaz, v ktorého obci sa také dielo rozširuje, proti tomu prísne nezakročí? Akože má zakročiť, keď je on sám prvý liberál, keď ľudia naňho prstom ukazujú a o jeho smýšľaní presvedčení sú. V jednej obci užívali pri kortešovaní tieto slová: «Ale čo sa máte obávať, na liberálnu stránku hlasovať, náš p. farár je liberálny, bansko-bystrický biskup je tiež liberálny. Keď sú tí liberálni, a neprídu do pekla, tak aj vy môžete liberálni byť a sa nemusíte obávať, že do pekla prídete». No, je to smutná vec, keď sa opovažujú o našich cirkevných predstavených takýmto spôsobom hovoriť. Smutný čas sme dožili. A kto je tomu príčina, ako ten istý kňaz, ktorý zlým príkladom vo svojej obci predchádza.

V Prievidzi býva jeden hodnoverný pán, menom Ján Verlík, majiteľ sódovej fabriky. Od tohoto pána už od viacej rokov krémári celého prievidzského okresu sódu odberali. Tohoto roku začal ale aj jeden židovský pekár menom M. Kellerman sódu dorábať a predával ju o 2 fillére lacnejšie. Preto on ale mnoho odberateľov nemal, lebo není tej dobroty, ako pána Verlikova sóda. Nastala voľba, a pán Verlík jakožto dobrý horlivý kresťan a ľudák, bol aj včul horlivým ľudákom, bárs vedel, že mu to jeho obchodu a remeslu škodíť bude. Ako sa aj stalo. *Zriekli sa všetci židovskí krémári*, že odneho sódu odberať nebudú. Ba čo viac, prindúe do Handlovej, odpravili ho aj tam, mimo žida *dva kresťanskí krémári*, Lang a Vagner mu povediac, že oni od neho, *akožto ľudáka, sódu nepotrebujú*, aby si ju išiel predaf ľudákom — že oni radšej od žida sódu brať budú.

Nuž drahí kresťanskí voličia, panie, gazdinky, čo že vy myslíte, ako že sa my potom proti takým liberálcom chovať máme, ktorí nás potupujú, prenasledujú a všelijakou pomstou proti nám sa chovajú; či sme my povinovatí ich napnutosť a ich hrozbu trpeť? Či my musíme od nich tovar kupovať, alebo ich trúnky užívať? Nemôžeme my naše potrebné veci si u takých kupcov a krémárov zaopatriť, ktorí s nami ľudský zaobchádzajú a nám žiadnú protiveň nerobia? Odpoveď na tieto otázky zanechávam Vám drahým čitateľom.

Drahí rodáci! Nedajte sa od nikoho odstrašiť a vo Vašom smýšľaní a presvedčení oslabiť. Zostante verní tej zástave, ktorej ste prisahali a na ktorej je nápis: «Nech žije ľudová strana!» Nepredajte si vašu vieru, vašu presvedčenosť za mizerný škodlivý trúnok, alebo za pár zlatých. Veru Vás tie peniaze nespasia, ale verte mi, že Vám, vašemu gazdovstvu a rodine kľatbu a nešťa-

stia prinesú. Pracujme tedy s Pánom Bohom a s naším dobrým zdravým rozumom.

Nech žije naša milá, drahá ľudová strana!

Nech žije náš pán ablegát Dr. Alexander *Ernszt!*

Jeden ľudák z prievidzského okresu.

Od Nitri.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášeho všeobľúbeného «Kresťana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

Ťažké časy žijeme, tak vzdýcha takrečeno každý občan našej utrápenej vlasti. Takéto vzdychy častejšie vynucuje ten neblahý pomer i z prís duchovných pastierov, čoho príčina z čiastky v zákonoch cirkevno-politických, z čiastky v medzitkách vlády väzí. Toho jasným dôkazom je aj ten na krýdla pustený chýr liberálnych novín o Karolovi Vince dekanovi-farárovi veľko-hyndickom. Opísaný je v nich ako nemilosrdný správca duchovný svojich veriacich.

Aby aj širšie obecenstve utvoríť si mohlo pravý pochop a jeho tvrdosti, spomeniem niektoré dôkazy, ktoré zo základu podvrátia spomenutý chýr.

Nemôže byť nemilosrdným, tvrdým ten, ktorý tak veľké obety priniesol v prospech rozličných účelov. — Karol Vince zo svojich peňazí obetoval na dlážku veľko-hyndického kostola 90 zl.; na maľovku tohože kostola 120 zl.; na vystavenie väže na škole 100 zl. Za celý čas svojho dekanstva za revíziu kostolných účtov patričné mu 2 zl. neprijal, čo pospolu činí 600 zlatých. V Malých-Hyndiciach vybudoval kaplnu nákladom vyše 2000 zl.; v Beladiciach na cintore za 140 zl.; malo-hyndickému učiteľovi zdarma dáva kvartiel a kost, čo ročne činí 150 zl. Syrotám nitrianským dal 400 zl. Kto by vedel dokázať, že od pohrabov patričnú stólu predbežne žiadal, tomu sľubuje 50 zl. Sosyp ten dá, kto chce. Čaladskému kostolníkovi z farských rôľ do úžitku darmo dal pol-druha hona.

Nech skutky mlúvia!

—a—t.

(O tomto veľkodušnom pánovi žiadali by sme si ešte aj takéto správy: že o liberáloch, ktorí ho v novinách svojich tak napadli — nechce ani počuť; že bojuje za stranu ľudovú proti cirkevno-politickým zákonom, ktoré uhorskí biskupi v pastierskom obežníku zatracovali; že predpláca ľuďom zo svojich peňazí na dobré, poučné noviny, aby veriaci boli ešte lepšími, rozumnejšími katolíckmi; že zakladá katol. čítací kruh s bohatou knihovňou, aby sa ľud veriaci slušne zabával a vzdelával. . . Ináč komu česť tomu česť; zásluhy sú zásluhy, ktoré zaznávať nechceme ani u takých, ktorí nie sú s nami. . . R.)

Odkazy redakcie.

Ľudový korteš v Prievidzi. Za hodnovernú správu ďakujeme. Ste hoden všetkej pochvaly. Ako aj z dopisov badáte, váš preslávný príklad pobúrila nám ľudí v pro-

spech našej veci po celom Hornouhorsku. Sláva Vám! Len sa nebáť.

K. J., Š. K. aj Kajúci v okrese prievádzkom: Milí dobrí Bratia! Nesmierne teší nás, že vy — a ako tvrdíte — aj iní ešte odriekate sa už Farahúnov aj všetkých skutkov jejich a všetkej pýchy jejich. Vy dovoľujete uverejniť vaše prestúpenie do radov víťazoslavných spolu-bratov vašich na stranu ľudovú. Hovoríte, že ak to za potrebné uznáme, aby sme vás len uverejnili. Dobré. Ale keď vy máte jeden, druhý aj tretí tie galiby so židmi, myslíme si, že by sme vás vystavili neprijemnostiam a prenasledovaniu so strany židov. Volby sú už za dvermi, by ste podstúpili fažkého pokušenia. Ba radím vám, akožto bývalým liberálom, aby ste sa nikomu ani neprezradzali. Pán Bob Vás posilni!

Oslianský L'udák. Vďaka! Chvála Bohu, v okrese vašom zlato-moraveckom nestojíme najhoršie. Poznať, že je tam ľud nábožný a má vodcov horlivých. Budeme sa modliť za vaše víťazstvo.

Vulgan Martin, Hradište. Sláva Vám milý drahý pán Brat, sláva Vám!!! Vy zvečnili ste si meno na veky! Ono bude brilantovými literami zapísané v knihe života večného u Boha Otca všemohúceho. Dopis váš sme použili. Ak by sa chceli Farahúni pomstiť na vás, nebojte sa: budete mať ľudí, ktorí vás obránia.

Prievádzki Iudák. Festina lente! t. jest: napred, ale pomaly! Chceme tým povedať toľko, že nežiadame od Vás úmornú prácu bez odpočinku; veď viem čo znamená 6 strán duchapľnej osnovy vymysleť a napísať. Teda sa nepresiliť a zvlášte nenadkladať dni nočnou prácou.

M. Oesterreich. Vám sa ten veľký pavúk a to veľké hadisko zhnusil, preto nemôžete spať. Ale to vám prejde. Ostatnie nedalo sa prečítať.

B. M. Pred obedom nefajčíte. Po obede môžete, ale obstarajte si dlhý pipasár. Manželka vaša nech vám trochu primastí pokrmy. Soli a octu sa chráňte. Dajte do flaše drobných suchých zelín, asíce: polinku, horec, dubovú kvôru, zíhlavy, cibule aj voľačo čierneho korenia; keď bude flaša do poly týmito zelinami, nalejte na to dobrého ražného páleného, buďto slivovice. To za tri dni v zatvorenej flaši majte na teplom mieste. Potom užívajte z takejto pálenky pred každým jedením pol hodinu za kalíšek. — a — t. Uverejníme.

Zaosek. Vďaka za poslaný nám Kalendár. Pripísanú žiadosť sme už vybavili.

Karol Čičkánik. Máte pravdu. O takých smutných veciach v cirkvi my vieme o veľa ešte viacej nežli vy. Ale preto není všetko marné. Judáši pomínú, ale cirkev sv. zotrúva.

Filan Adam. Napíšte prosbu na túto adresu: «A. M. kir. államvasutak Tekintetes Igazgatóságának, Budapest, VI. Andrassy-út 73/76. Na prosbu netreba kolka. Prosba má byť maďarsky písaná.

L. J. Homonna. Toto je prvý dopis z Homonny, z toho chudobného, maďarizáciou zničeného kraja. Braček moj, jestli ste z Boha, slutujte sa nad zaostalými kra-

janmi vašimi! Odporúčajte im dobré noviny. Po nedielkach učte ich čítať, lebo nevedia vaši ľudia čítať a keď aj vedia, fažko tomu porozumejú.

P. B. elektrický strojevedúci. Len keby bolo miesta vďačne. Snáď až po voľbách.

Jozef Clovieček, Landl. Je nám to milé, že vy v cudzine tak naučíte sa milovať svoj rod slovenský. Žiaľ Bohu, pre pohyby volebné nemôžeme vás dopis uverejniť. S Bohom.

Ignác Gašparík. To sú veľmi súkromné veci, ktoré len vás samých sa týkajú. Teraz nemôžeme sa s takými zaoberať.

F. M., Levoča. Už len liberála nebudeme odporúčať, bárs je aj sekretár nadžupanov.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Báčky 7·60 kor., banátska 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korún, do pálenice 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — — — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—
		6	7	7½	8	
		21·—	18·40	16·40	11·—	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·— korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnava 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, čúdená 10·50— — — —. *Hrach:* 11·80—12·00, lúpaný 20·— — — —. *Šušovica* horšia 10·— — — —, lepšia 13·00—14·— — — —. *Mak:* 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová — — — — —. Lucerna 43·— — — — 38·— — — —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·— ¹/₁₀₀ 48·75 — — — —, čúdená dobrá slanina 48·50 — — — — po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 45·00, dvojkřížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy — — — —; koňaciny vrázkované k. — — — —; tažené k. — — — — —

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — — —. väčšie — — — — — metr. cent.

Pút do Vacova.

V sobotu **14-ho septembra** pojde processia z chrámu pp. Františkánov peší do **Vacova**.

V nedeľu **15-ho septembra z Vacova** po železnici nazpät do **Budapešti**. Cena jednej karty 50 halierov, ktorú si musia vopred u spevára *A. Rösler* v nedeľu ráno medzi 7—8 hodinou, po obede medzi 4—5 hod. v chráme pp. Františkánov vymeniť. Ti, ktorí sa na tejto sv. púti súčastníť chcú, nech sa dostavia 14. septembra ráno o 6 hodine do chrámu pp. Františkánov.

A. Rösler, spevár.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižku, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Štiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôbil Fr. Richard Osvald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Kotlín. Román v troch častiach. Napísal Svetozár Hurban Vajanský. Vydal Knihupecko-nakladateľský spolok. Je to krásna veľká povest zo života na Slovensku. Kniha má 592 strán a stojí 5 korún. Dostať ju u Jozefa Gašparíka v Turčianskom Sv. Martine.

Tiež tu dostať **Sbierku slovenských štvorspevov**, ktorú usporiadali a vydali Blažej Bulla a Miloš Lihovecký. Sošit 1. Cena 60 halierov. Je tu 22 slovenských piesní v nótach pre mužské a miešané sbory.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresfiansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na

nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zájímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

«**Tovaryšstvo**». Sborník literárnych prác. III. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena neviazaného výtisku 6 korún. Dostať u dp. Richarda Osvald, správcu fary na Teplej (Lenge) p. p. Bélabánya.

«*Tovaryšstvo*» obsahuje v sebe tie najlepšie práce našich katolíckych slovenských spisovateľov. Je v nich písané o všeličom; sú tu náboženské, historické, literárno-vedecké a p. články. Mnohé sú písané tak, že im aj ľud porozumie, daktore však sú už len pre takého, kto už viacej rokov čítava riadne. A každému takému môžeme smele odporúčať *Tovaryšstvo*, lebo však by mal ozaj v tomto diele celú knihovňu a to drahocennú, tak že by mal z knihy tej nemalú radosť.

Ešte pripomenieme, že knihu túto aj Jeho Svätosť Lev XIII. prijal do daru a to veľmi blahosklonne, teda na túto knihu máme byť všetci katolícki Slováci hrdí.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal.

Viera. Časopis pre kresfianský ľud. Mesačník. Predplatné na celý rok 1 dollár. Vydáva a rediguje Rev. S. *Furdek* v Cleveland Ohio v Amerike. Snažne odporúčame bratom v Amerike. Je to časopis utešený, my tu takého veru nemáme.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ *Juraj Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«**Magyar Szövetkezők Lapja**». Mesačník, rediguje a vydáva *Štefan Janovčik*, farár v Liptó Likavka u. p. Rózsahegy. Pán Janovčik je známy, ako prvá odborná sila v záležitostiach potravných spolkov. Za redigovanie tohto časopisu, — jehož predplatná cena je na rok 6 korún — zaslúži všestrannej pochvaly.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knihupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparíka v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Venčok piesní a modlitieb zvláštne k úcte Božského Srdca Ježišového. S dovolením cirkevnej vrchnosti s ná-

pevami (nótami) vydal Karol *Lenkei*, správca fary. Cena 40 halierov, s poštou o 5 halierov viacej. Dostať u vydavateľa : v Detrekeő-Csütörtök, p. p. Láb, stol. Pozsony.

Knižočku túto nábožným katolíkom, zvlášte ale spevákom a modleníkom snažne odporúčame.

Mariacella v Štýrsku. Opísali Frant. V. Sasineka Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 hal.

Príjmem dvoch **kolárskych pomocníkov**, ktorí budú aj cez zimu stále zamestnaný. **Dvoch chlapcov** tiež príjmem do učenia.

S náležitosť ucton

JÁN OLEJČEK, kolár.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farby olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Illustrované školské knižky pre katol. ľudové školy.

Na počiatku nového školského roku mám česť et. školské vrehnosti a učiteľské kruhy uctive upozorniť na

Győrffy-ho obrázkové školské knihy pre ľudové školy,

ktoré v sebe obsahujú všetky v ľudových školách predpísané predmety, a ktoré skrz javiaci sa v nich opravdivý paedagogický cit, skrz korektný katolícky duch, skrz pekné, a krásnymi obrazmi okrašené vystavenie od et. duchovných vrehnosti a paedagogických kruhov už mnohokrát vyznačené a odporúčané a aj do soznamu školských knih spolku sv. Steiana prijaté byly.

Knižky tieto už asi vo dvoch millionov výtiskov sú rozšírené, ktoré najvýtčnejší paedagogovia jednostajne sdokonávajú, z času na čas na základe zkúsenosti opravujú. — Knižky tieto sú k dostaniu v uhorskej, nemeckej a slovenskej reči a

koštuje jedon v tvrdej obálke viazaný zväzok len 10 kr. (20 halierov.)

Győrffy-ho obrázkové školské knihy sú nasledujúce :

I. Zemepisná knižočka. — 10. vydanie	20 hl.	VI. Počtovnica. I. Časť.	20 hl.
II. Dejepis uhorskej krajiny. — 9. vydanie	20 hl.	VII. Počtovnica. II. Časť.	20 hl.
III. Prírodopis. — 9. vydanie	20 hl.	VIII. Počtovnica. III. Časť.	20 hl.
IV. Silozpyt spočiatkami lučby. — 4. oprav. vydanie	20 hl.	IX. Zdravoveda čili pravidlá k zachráneniu života	20 hl.
V. Ústavoveda. — 2. vydanie	20 hl.	X. Krátka nauka o hospodarstve	20 hl.

Pri objednávkach bezprostredne k vydavateľovi zaslaných, dávame na každých, 10 výtiskov jedon výtisk za darmo pre chudobných školákov. — K cieľu uvedenia týchto knih výtisky na poukážku posielame zdarma.

* * *

Najlacnejšie a najpeknejšie prírodopisné názorné obrazy sú

Győrffy-ho stenné tabule

Cena troch veľkých, uhorským nemeckým alebo slovenským nápisom a vysvetľujúcou osnovou opatrených tabul je spolu 10 korún.

* * *

Dejepis cirkevný pre ľudové školy. Napísal Dr. Ludovít Lassu 50 str. s mnohými obrázkami len 20 hl.

Liturgika pre ľudové školy s obrázkami. Napísal Dr. Ludovít Lassu 44 str. len 20 hl.

Každú kdekolvek vydanú alebo ohlasovanú knihu, pre ľudové, meštanské, prosredné a iné školy, všetky kdejaké pre školy potrebné učebné veci a tlačby za pôvodnú cenu obstaráme. Krom toho máme veľký sklad všetkých učebných prosriedkov, jako : perá a ku kresleniu potrebné veci, tabulky atd., čo všetko rýchlo, lacne a dôkladne rozposielame.

Ostrihom (Esztergom) v sept. 1901.

S úctou

GUSTAV BUZAROVITS

kníhkupec a vydavateľ, majiteľ tlačiarne, dvorný dovážateľ Jeho Eminencie p. arcibiskupa ostrihonského.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

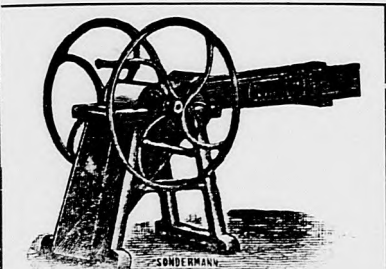
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsieváčky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

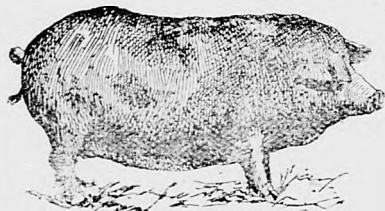
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej: výbornou svojou chemickou slouhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s navodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, krízov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvu ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atd. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a posilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atd. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať ježime v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričínením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, mladosti závratu, zlému sluchu, nemo-

klopaniu srdca, bolasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti postele, slabosti, zlému sluchu, nemo-

Nie tajní prostriedok!

udieraniu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d. I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebit'.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peniazi rozposielam hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Každy hospodine a matke

možno len blahoželat, ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebuju. —————